Noomerai sen 10 mynge. *Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!*

Buriaad-Mongoloi ҮNEN

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriin gazeeta

№ 17 (2351)
1938 onoi
JANVAARIIIN
20
ÇETVEERG

14-xi zilee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

V. I. LEENINEI durasxaalda zoriuulhan traayrno zasedaani

1938 onoi janvaariiin 21-nei yder, ydeşiin 6 çaasta Gyrenei teaatrai baıra soo Goorodoi Soveedai ba BK(b) P-iin Goorodoi Komiteed V. I. Leeninei nygşehen yderhee XIV zilei oi gyisehenei traayrno zasedaani yngergene.

Zasedaanida uriaalai bilieedyydeer oroxo, eneenlii BK(b) P-iin Gorkoomhoo abna.

Eneentei negen xamta goorodoi byxii kolektiivnuudaar ba goorodoi zooneor traayrna zasedaani yngergegdene.

GORSOVEED, BK(b) P-iin GORKOOM.

BK(b) PAARTIIIN CK-ai EELZEETE PLEENYM TUXAI INFORMACIOONNO MEDEESEL

BK(b) Paartiiin Centraalьna Komiteedai eelzeete pleenym hajaxan bolhon baina.

Pleenym bolbol SSSR-ei Veroovno Soveedai Seesiiin asuudalnuudii xaraza, zoxistoi togtool abhan baina.

Pleenym bolbol, „partorganizacanuudai komuniistnuudii paartihaa gargaxadaa xehen alduunuudai tuxai, BK(b) paartihaa gargagdagşadai apeliaacada formaalьno biyrok raadaar xandahanai tuxai ba ene dutuunuudaa zailuulxiin xemzeenyydei tuxai" zybşen xelseze, zoxistoi togtool abhan baina.

Eneenhee gadana, CK-ai pleenym bolbol azaxuin xeden asuudalnuudii xaraza, zoxistoi xemzeenyydii abhan baina.

Pleenym bolbol nyxer P. P. Poostoşevii BK(b) Paartiiin Politbiuroogoi geşyydei kandidaaduudai sostaavhaa syleelbe.

Pleenym bolbol BK(b) Paartiiin Politbiuroogoi geşyydei kandidaaduudai sostaav soo nyxer N. S. Xryşoovii ba BK(b) Paartiiin CK-ai Oorgbiuroogoi sostaav soo nyxer L. Z. Meexlicii oruulhan baina.

Soveed Sojuuz urgaza ba byxezeze baina

SSSR-ei Verxoovno Soveedai takonadaatelьno xydelmeriiin tyryyşiin yder bolbol imagta xyseteigeer ba todortoigoor yngerhen baina. Xydelmerişen ba tariaaşanai sotialiis gyrenei parlaament bolbol ynder principiaalьnostiiin bolьşeviig şanarii, revoiycioonno şiidxeberiii, Exe orooo xamagaalxiin ba byxeyylxiin daişalxii negedelii, rid xatuu şadabariii prakiis xydelmeri deeree xaruuaa. Yge xelehen deputaaduuai ygenyyd bolbol sotsialiizmia ba Exe orondoo, Leenin—Staalinai paartida bejee ygenei baihanai ygeer nebterenxei baiba. Aradai Komisariaaduudai Soveedai tyryylegşe deputaad V. M. Moolotovoi xelehen gaixamşag gynzegii ba xysetei ygе bolbol zasedaaniiin zeentrte baigaa. Verxoovno Soveedai xojor palaatiin xamarhan zasedaani deere, SSSR Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai ba Aradai Komisariaaduudai Soveedai togtoohoor abtahan, SSSR-ei Konstituuciin zarim statьjaanuudta oruulagdahan nemelte ba xubilaltii zybşen xelseze abhan baina.

SSSR-ei Konstituuciin 22, 23, 26, 28, 29 statьjaanuudta xubilalta oruulagdahan baina. RSFSR, USSR, BSSR, Yzbeeks SSR ba Kazaaxsk SSR-te ainenyyd xizaarnuudai ba mozonuudai bii bolgogdohon deerehee iimenyyd xubilaltanuudii oruulxa şuxala bolhon baina.

SSSR-ei oboroniin intereesgy, ali oloniitiin zurami gyrenei ajuulgyi baidalii ugaxiin tula, zarim niutaudaar gy, ali byxii SSSR-o seregei baidal sonosxoxiin xe SSSR-ei Verxoovno Soedai Preziidiymde olgogdohon erehee SSSR-ei Konstituuin 49 statьjaa nemegdehen aina.

SSSR-ei gyrenei baankiin yylegşii SSSR-ei Aradai misariaaduudai Soveedai taab soo oruulagdahan erehee SSSR-ei Konstituuca megdehen baina. Maşiina guulaltiin Aradai Komisaadai, uhan seregei floodiin adai Komisariaadai ba bexelei Aradai Komisariaadai bolgogdohon deerehee SR-ei Konstituuciin 77 xi tьjaa nemegdehen baina. e byxii nemeltenyyd ba bilaltanuud bolbol manai noi poliitikon, azaxuin, kyyrne baidalai şuxala goludalnuudta xabaadaxa bai- Soveed Sojuuzai sag yrze ba ton jixeer urgaza hanai tuxai, tereenei oboniin xyse şadalai byxezeze hanai tuxai, tereenei kylьriin gaixamşag xyseteigeer gzeze baihanai tuxai ene ii nemeltenyyd ba xubilanuud xelene geeşe. Faşiis re sornuudta xatuu şanga ilto bolxo, xysen tyges e zebsegeer manai oroniii byxii nemeltenyyd ba ilaltanuud zebsegiyylne. ojuuzno respyyblikenyydei aav soo şinenyyd xizaardai ba mozonuudai bii bolgogdohoniiiь xadaa, manai oronoi azaxuin ba kylь tyyrne xyse şadalai urgahanai tuxai ton haixanaar xelene geeşe. Manai zarim mozonuud bolbol eeriingee aradzonoi talaar, ekonomiis xygzeltiingee talaar, kylьtyyrne bajaligai gaa talaar byxeli gyrenyydhee ylyy garna. Edener bolbol eneenei urdaxi eeriingee administratiivno raamkii ton tyrgeneer urgan xyseze baina. Soveed demokraati bolbol mozonuudai xytelberilxii oorganuudai rajoonuudta, zavooduudta ba maşiina-traaktorno staancanuudta dytelen oirotoxiinь erine. Verxoovno Soveed bolbol aradzonoi urgahan eriltii zakoonto erilte geze tooloxo zuuraa, SSSR-ei Konstituucada şinenyyd xizaarnuudii ba mozonuudii oruulhan baina.

Maşiina baiguulaltiin byxesojuuzna Aradai Komisariaadai, beledxelei Byxesojuuzna Aradai Komisariaadai bii bolgogdohoniiiь ba gyrenei baankiin tyryylegşii şiidxexii duutagaar SSSR-ei Arkomsoveedta oruulhan jabadal bolbol socialiis azaxuin gaixamşag jixe urgaltiin gerşe bolno.

Konstituucada oruulagdahan ene xubilaltanuud bolbol manai socialiis azyiledberiiin debzeltii, socialiis xydee azaxuin ilaltii, Soveed Sojuuzai finaanciin xyse şadalai jixe bolhii xaruulna. Gazar byri unaza baihan kapitaliis kreeditiin, bankoorstviin urgaltiin, yiledberiiin dooşololgiin, xydelmerigyişyydei şine urgaltiin, kapitaliis delxein kriizesei şine xursadalgiin foon deere manai xysete urgaltiin kartiina ton todo baina.

Dyyte (xoohon) tomonuud predprijaatinuudai togtozo bailgiinь, biirziin sengee yxehen saarhanuudai xuida xaman xajaza, nege kapitaliis gyrenei udaa nygeediinь ezelheer, şine kriizis xadaa, xysee aldazarxihan baidalda xyreze, soveedai graniicanuudta tulana. Xubxairan bankroodtahan kapitaliis delxei bolbol ede graniicanuud deere byri jixe zebyyselgeer xaraza baina. Faşiis ştaabuudaar ba tedeenei ageentnuudaar— troock- buxaarintanai burtag bandiiduudaar manai orondo tabigdaza baihan, şpioonguud ba diversaantanuudai uurxai butasoxigdoo. Ene xadaa, daisad hanaagaa amaraa, tedener soveedai graniicanuud deegyyr ba soveedai tiilede şinenyyd xorololgo hyidxelnyydii xexii beledxenegyi geze jaabaş bolxogyi

Nyxer Moolotov bolbol xaana xeregtei bolnob, tende seregei baidal sonosxoxo erxii SSSR-ei Verxoovno Soveedai Preziidiymde olgohon, SSSR-ei Konstituuciin tere xubilaltada tobşoor togtozo xelee. Ene zakoonoi udxaşanar eli. Eneenii manai oron xadaa haişaalaar ugtana. Socialiizmai gyrenei gemnegşe gar xadaa, xoroto burtag svooloşiin, froontodoxi seregei ajuulii xeregleze, tiilede burtag muuxai aaşa gargaxiin tylee, hedeelhaanь, byxii tyges xyseeree deerenь buuza butasoxixo

SSSR-ei Verxoovno Soveed bolbol nyxer Moolotovoi ygiin, ilangajaa uhan seregei floodoi şine Arkomaadii baiguulgada zoriuulhan, tere xubiiinь gaixamşag omogorxolgiin medereltеigeer duulaa. Soveedai praviitelьstviin tologoin aazam ba ynder xyndiin ygenyyd soo, xelberişegyi xysen xan xinana.

„Mynee manaida dyrben uhan seregei flooduud bii: Baltiin, Xara dalain, Xoito dalain ba Tiixi okeaanai. Ilangajaa manai flooduud zarim okeaanda sexe xabaadalsaxa baihanhaa, ede flooduud xadaa, nege gyrende baga bişe şingi baina. Gebeş, bide dalain floodoi baiguultii oroi hyylei zilnyydte johotoigoor erxileebdi. Baltiiinşji, Xoito dalainşji ba Tiixi okeaanaişji flooduud xadaa, soveedai aguu jixe derzaavada jamar baixa johotoib, tiimeer urgaza exilee. Tede xadaa, şinenyyd jediniicenyydeer xysteigeer helьbigdeze baina. Mynee deeree zizeşeg jediniicenyydeer helьbegdeze baibaşhaa, xarin xeden şine zavooduudii xyseeze barixabdi,— edeeniii tyrgeer le barixii oroldoxobdi,— tiigeed, manai flooduudii tyrgeer ba myn xysen tyges dalain jediniicenyydeer helьbeze exilxebdi. (Nerjeme aplodismeentnuud)

Bide bolbol manai oron ai xabtar jixe ba ton otoo xolo xemzeende dalainuudaar xajaalagdahiinь medexe johotoibdi. Tiimehee manaida floodnai byxe ba xysetei baixa johotoi hen geze, xododoo bidende banuuldag. (Nerjeme aplodismeentnuud).

Aguu jixe socialiis derzaava bolbol eeriingee tyges xysende zoxildohon, dalain ba okeaanai seregei floodtoi baixa.

Eb nairamdalai ba kolektiivno ajuulgyin poliitikii xelberiltegyigeer erxilze baigaa, Soveed Sojuuz bolbol gadaadiin poliitikiin talaar heremzii xadagaldag ba imperialiis xişnigyyd bolon deermeşedte, duratai sagtaa soxiso ygexeer belen baina.

Verxoovno Soveed xadaa, soveed praviitelьstviin gadaadiin ba dotoodiin poliitikii negen duugaar haişaagaa.

Byxii soveed arad bolbol nyxer Moolotovoi ygeer:

„Manai soveed baiguulalta bolbol urgaza baina; byxezeze baina, ulam narizuulan haizaruulagdaza baina. Ene byxiide, mynee azalşadai garta, bidenei garta baihan, tere xeregei udxa şanar ba xysii xaranabdi,— ene byxiide, Leenin—Staalinai xeregei aguu jixe udxa şanarii ba gaixamşag xysii xaranabdi"— geze xelene. (Nerjeme aplodismeentnuud).

(„Praavdiin" tyryy bişeghee).

SSR Sojuuzai Verxoovno Soveedai negedegeer See si

SSSR-ei CGK ba AKS-aar abtahan togtoolnuudtai xolbogduulan SSSR-ei Konstituuc'in zarim negen statьjaanuudta oruulagdahan nemelte ba xubilaltanuud tuxai

Deputaad A. F. Goorkinai doklaadhaa

Nyxedyyd, Soveeduudai Byxesojuuzna Onso 8-daxi Sjeezd deere SSSR-ei Konstituucii batalaza abhanhaa xoişo, SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed ba Aradai Komisaarnarai Soveedai togtoolnuudii abhantai xamta, myn tereenşelen zarim Sojuuzna respyyblikenyydei tedenerei sostaav soo mozonuudii bii bolgoxo tuxai asuudalnuudii tabihantai xamta, SSSR-ei Konstituuciin zarim negen statьjaanuudta nemelte ba xubilaltii oruulxa şuxala bolhon baina.

Bi SSSR-ei gyrenei baiguulgiin asuudalnuud tuşaa xelegdehen, SSSR-ei Konstituuciin xojordoxi byleghee exilze xelexemni.

SSSR-ei Konstituuciin 14-dexi statьjaada jy geze xelegdeneb gexe, „Sojuuzna respyyblikenyydei sostaav soo şine xizaarnuudai ba mozonuudai, myn şine avtonoomno respyyblikenyydei baiguulalgii batalxa" jabadal zasagai deede oorganuud ba gyrenei zasaglalai oorganuudai niuur deere, Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai medelde baixa.

Konstituuciin ene statьjaatai taaralduulan, SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed bolbol RSFSR ba USSR-ei sostaav soo baihan xizaarnuudii ba mozonuudii xubaarilan tahalxa tuxai xeden togtoolnuudii eldeb bolzor soo abhan baina.

Xizaarnuud ba mozonuudii xubaarilan tahalxa tuxai SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai ede togtoolnuud jyn deerehee gargagdahan be gexede, moziin, soveedai oorganuudai xytelberilgii rajoonuudta, azyiledberiiin oronuudta, MTS nyydte, kolxoozuudta ba sovxoozuudta oirotuulxiin tulada, moziin soveedai oorganuudai xytelberiii ulam todorxoi bolgoxiin tulada, azaxuin ba kylьtyyrne baiguulaltiin praktiis asuudalnuudii erximeer medexe ba tyrgeer şiidxeze baixa jabadalii xangaxiin tulada gargagdahan baina.

Byxii, aradai azaxuin orjolomo urgalta, gooroduudai, dereevende—MTS-nyydei ba kolxoozuudai urgalta azalşadai kylьtyyriin ba materiaalьna xangalgiin urgalta, oloniitiin poliitikon aktiivnostь ba uşar medexe jabadalai urgalta — ede bygede xadaa Soveedai oorganuudai xytelberilgede nelieed jixeşeg eriltii xene. Xytelberilgiin zorilgonuud nelieed orioo bolzo baina.

Socialiis baiguulaltiin halbarinuud byxende kaadrnuudai urgahan tuxai egeel şuxala faaktii temdeglexe uşartai bolno.

Mozonuud ba xizaarnuudii xubaarilan tahalxa jabadal xadaa, socialiis baiguulaltiin eldeb olon uçaastoguud deere debzyylegdehen şine kaadrnuudai xydelmerii xyngedxexe baina. Mozonuudii xubaagaad baixadaa gooroduud, xydee tosxonuud, azyiledberinyyd ba kolxoozuudai poliitikon azaxuin ba kylьtyyrne azaaidalai narin zorilgonuudii jabuulxada belen bolno. Nygeed talahaa, mozonuud ba xizaarnuudii iimeer şinedxen baiguulxa geeşe şine kaadrnuudii, soveedai, azaxuin ba kylьtyyrne xydelmeride ulam tyrgeer debzyylxe jabadalii xangana.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtoolnuudaar xubaarilagdanan byxii xizaarnuud ba mozonuudai, bultaniinь onso tusgaar baidalii toolozo xeleze şadaxagyi bainab. Tedenerei zarim negenei xarakteriistikii xeleze xizaarlaxamni, Zaapadna Sibiirь xizaarii, Noovosibiirk mozo ba Altain xizaar bolgon xubaataranь, tus xizaarai byxii teritoori 900 mingan kvadraatna kilomeetr bainan jym. Zaapadna-Sibiirь xizaar bolbol sostaav soogoo 122 rajoonuudtai, 2326 selьsoveeduudtai baigaa. Xizaarai byxii xyn zonoinь too gexede, 6 milioon 340 mingan xynyyd, tedenerhee—1 milioon 900 minganь goorodto azahuudaguud. Zaapadna-Sibiirь xizaarai tarilgiinь talamai 6 milioon 600 mingan ga baigaa, terenei 5 milioon 400 mingan tarilgiinь talamai kolxoozuudai ba 1 milioon şaxuu ga sovxoozuudai bai han jym. Ene xizaarai teritoori deere 1937 onoi exinde 229 MTS nuud baigaa hen. Baruun-Sibiiriin xizaarta, xubaarilalgada oruulagdaxa sag boltoriinь 7350 hurguulinuud, 65 teexnikymyyd, 12 vyyznyyd baigaa.

Ene xizaarii xubaarilan tahalhanai hyyleer xaraza yzexede, Noovosibiirsk mozodo 57 rajoonuud, 1257 selьsoveeduud, 4 milioon şuxuu xyn zon toologdozo baidag. Altain xizaarta, Oirodiin avtonoomno mozohoo gaduur, 55 rajoonuud 954 selьsoveeduud 2,3 milioon ylyytei xyn zon toologdodog baina.

Zaapadna-Sibiirь xizaarii xubaarilxa jabadalai ali zergiin şuxala baihan eneenь deerehee xaragdana

Azoovo- Çernomooriiin xizaarii, Roostovoi mozo ba Krasnodaarai xizaar bolgon xubaaxiin urdatee, 182 mingan kvadraatna kilomeetr teritooritoi. 133 rajoonuudii 1212 selьsoveeduudtai baigaa; xizaar soogoo 6 milioon şaxuu xyn zontoi, tedenerhee 2 milioon 105 minganь goorodto azahuudag. Azoovo-Çernomooriiin xizaarai tarilgiin talamai 7 milioon 700 mingan ga. tereenei 6 milioon ga tarilganь kolxoozuudai ba 1 milioon 400 mingan ga tarilganь sovxoozuudai baixa jym. Azoovo-Çernomooriiin xizaarai teritoori deere 1937 onoi exinde 291 MTS nuud baigaa.

Xizaar soo 4829 hurguulinuud, 83 teexnikymyyd ba 19 vyyznyyd baidag hen.

Azoovo-Çernomooriiin xizaarii Roostovoi mozo ba Krasnodaarai xizaar bolgon xubaarilhanai hyyleer abza xaraxada, Roostovoi mozo 61 rajoonuudtai, 2 milioon 821 mingan xyn zontoi ba Krasnodaarai xizaar (Adiigein avtonoomno mozohoogadana) 66 rajoonuudtai, 2 milioon 993 mingan xyn zontoi.

Ede xizaarnuudii ba mozonuudii şine mozonuud bolgon xubaarilxa şuxala ba taaramzatai baihaniii xaruulxiin tulada ede zişeenyyd jahala xyrexe baina.

RSFSR-ei moziin baiguulaltada oruulagdahan xubilaltanuudtai taaruulan, SSSR-ei Konstituuciin tusgaar statьjaanuudta nemelte ba xubilaltanuudii oruulxa şuxala bolno.

Myn Ukraiiniinşji Soveed Socialiis Respyyblikiin sostaav soo şine mozonuud bii bolgogdohon baigaa.

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedaar batalagdahan, USSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Kemiteedai mozonuudii zizelxe tuxai togtool bolbol azaxuin ba kylьtyyrne baiguulaltiin xytelberilelgii haizaruulxatai xamta, myn Soveed xilenyydii byxezyylxe xeregyydei xytelberilgii haizaruulxa zorilgotoi baina.

USSR-ei sostaav soo şinenyyd mozonuudii—Zitomiirin, Kaamenec,—Podoolьsk, Nikolaajevsk ba Poltaavsk mozonuudii bii bolgoxo tuxai duradxai SSSR-ei Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdana. Tereentei negen xamta, SSSR-ei Konstituuciin 23 statьjaada oruulalgdahan xubilalta myn le Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdaxa baina.

Hyylei, yjedeYzbeeg SSR-ei ba Beloryysiin SSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteeduud bolbol ede respyyblikenyydei sostaav soo mozonuudii bii bolgoxo tuxai togtoolnuudii abaa.

Yzbeeg SSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai, Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdaxaa baigaa togtoomziin johoor, Yzbeeg SSR soo dooro durasagdahan mozonuudii bii bolgoxoor xaraaşalagdana: Byxaarsk, Samarakaandsk, Taşkeentsk ba Fergaansk. Myn tereenşelen Xoreezmsk ookrugii Xoreezmsk mozo bolgon şinedxexeer xaraaşalagdana.

Beloryysiin SSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Kemiteedai, Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdaxaa baigaa togtoomziin jonoor, Beloryysiin SSR soo dooro dursagdahan mozonuudii bii bolgoxoor xaraaşalagdana: Viiteevsk, Goreelьsk, Minsk, Mogileevsk ba Poleesk.

Kazaak SSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed bolbol Baruun-Kazaxstaanai mozii—Baruun-Kazaxstaanai ba Gyyrьjevskiin mozonuud bolgon, Urda Kazaxstaanai mozii—Urda Kazaxstaanai ba Kzyil-Ordiinsk mozonuud bolgon, Zyyn Kazaxstaanai mozii—Zyyn-Kazaxstaanai ba Pavlodaarsk mozonuud bolgon xubaarilxa tuxai togtoomzo abaad, tereenee Verxoovno Soveedai batalalgada tabixanь.

Beloryysai ba Yzbeekskiin SSR-de mozonuudii bii bolgoxo, Kazaxskiin SSR-te baihan mozonuudii xubaahan jabadal bolbol ede respyyblikenyydei ba SSSR-ei gyrenei baiguulaltiin xeregte ton tomoxon xemzee jabuulga bolno.

Ene garahan xubilaltanuud bolbol Yzbeekskiin SSR-ei, Biloryysiiin ba Kazaaxskiin SSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai togtoomzo deerehee garhan, Konstituuciin 26, 28 ba 29 statьjaanuudta xabaadana.

Yzbeexskiin SSR-ei sostaav soo Byxaarsk, Samarkaandsk, Taşkeentsk ba Fergaansk mozonuudai bii bolgogdohoniii ba Xoreezmsk ookrugii Xoreezmsk mozo bolgon batalxiin tuxai duradxal SSSR-ei Verxoovno Soveedta oruulagdaxa.

Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdaxa, SSSR-ei Konstituuciin xojordoxi bylegei statьjaanuudta oruulagdahan nemelte ba xubilaltanuud ede baina.

Udaadaxi nemeltenь xadaa, Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai deede oorgan, gyrenei zasag tuxai Konstituuciin gurbadaxi bylegei 49 dexi zyilde nemelte oruulagdaxii duradxagdana. Konstituuciin 49 dexi zyilde SSSR-ei Verxoovno Soveedai Preziidiymei kompeteenciin asuudal xelegdene.

Verxoovno Soveedai xelselge ba batalalgada tabigdaxii duradxagdahan 49-dexi zyilde oruulagdaxa teekstii tuxaglanab: Verxoovno Soveedai Preziidiym—

„P) SSSR-ei oboroniin intereeste gy, ali oloniitiin gurim zuram ba gyrenei ajuulgyi baidalii xangaxiin tulada zarim negen gazarnuudaar gy, ali byxii SSSR dotor seregei baidal sonosxogdono.

SSSR-ei Verxoovno Soveedta, seregei baidal sonosxoxo erxe olgoxo jabadal xadaa SSSR-ei oboroonii, oloniitiin gurim zu-

(Yrgelzeleinь 2-dexi niuurte)

SSR SOJUUZAI VERXOOVNO SOVEEDAI NEGEDEGEER SEE

DEPUTAAD A. F. GOORKINAI DOKLAADHAA

(Yrgelzelel)

ram ba gyrenei ajuulgyi baidalii xangaxiin intereeseer diktovaalagdana. Ene bolbol kapitaliis xyrieelgiin ysloovide, socialiis oronoi ajuulgyi baixa jabadalii garantiirovaalhan, SSSR-ei zasagai gyrenei deede oorganai ujalga ba erxehee garhan baina.

Udaadaxi xubilgalta ba nemeltenь xadaa, SSSR-ei Konstituuciin tabadaxi bylegei zyilde xabaadana, tereen soo Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai gyrenei ypravleeniiin oorganuud tuxai xelegdene. Ede xubilgalta nemeltenyyd bolbol SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai ba Aradai Komisaarnarai Soveedai togtoomzohoo garna.

1937 onoi aavguust 22-oi yder SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed ba Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol xynde azyiledberiiin Aradai Komisariaadii xubaarilan tahalxa tuxai togtoomzo abhan baina. Xynde azyiledberiiin Aradai Komisariaadai sostaavhaa, mynee yjede maşiina baiguulalgiin byxesojuuzna tusxai aradai komisariaadaar negedxegdeze baigaa avtotraaktorna, staanko baiguulalgiin, parovoozo-vagoon baiguulalgiin zavooduudii, xydee azaxuin maşiina baiguulalgiin, kotlotyrbiiniin ba elektrotexniis azyiledberi ba maşiina baiguulalgiin bişe halbariiin azyiledberinyyd tahalagdahan baina.

Maşiina baiguulalga—aradai azaxuiji şinedxen baiguulalgiin tylxiyyr myn. Paarti ba praviiteliьstvo bolbol tus halbariiin azyiledberide tusxai anxaralaa tabina. Maşiina baiguulalga xadaa, azyiledberi, byxii xydee azaxuiji ba traansportii teexnikeer zebseglexiin gol yndehen bolno. Maşiina baiguulalgiin Aradai Komisariaadii baiguulxa jabadalai şuxala baihanь xadaa, tus şuxaliin şuxala azyiledberiiin halbariiin tuilai jixe urgaltahaa bolhon baina.

Maşiina baiguulalgiin azyiledberiiin produukca 1936 ondo 20 miliaard 764 milioon tyxerigei bolhon baina. Xerbee 1913 onoixitai sasuulabal, 28 daxin jixedehen baina.

Xydee azaxuin maşiina baiguulalgiin produukca traaktornuudtai xamta, 1936 ondo 2 miliaard 268 milioon tyxerig bolhon baigaa.

Maşiina baiguulalgiin azyiledberiiin urgalta bolbol tusxai byxesojuuzna uhan-seregei floodoi Aradai Komisariaadii baiguulxa tuxai SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai ba Aradai Komisaarnarai Soveedai togtooldo ysloovinь bolzo ygene.

1937 onoi dekaabriiin 13-nai yder SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteed ba Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol byxesojuuzna uhan-seregei floodoi Aradai Komisariaadii baiguulxa tuxai togtool abhan baina.

Soveed Sojuuz oboroono şadabariiin talaar alibaa gentiin dobtolgodo belen. Xydelmerişen- Tariaaşanai Ulaan Aarmi bolbol oborooniin ene yjiin byxii zebsegeer zebseglegdenxei.

Oborooniin Arkomaad bolbol SSSR-ei uhan- seregei xysii bexizyylxiin talaar baga bişe jyme xee. Uhan- seregei floodoi azaxuin haizaralga, tereenei urgalta, toiron xaraza xyr teşegyi xiletei, oronoi oborooniin xeregte uhan- seregei floodoi jaaş agyi udxa şanartai baihan dee reheenь uhan- seregei floodoi xysii oborooniin Aradai Komisariaadhaa tahalza, uhanseregei floodoi tusxai Arkomaad bolgon tahalxii erigdehen baina.

SSSR-ei Konstituuciin byxesojuuzna Arkomaaduudii toolohon 77-dexi zyilde, SSSR-ei Arkomsoveedai dergedexi xydee azaxuin produukta beledxelei komiteedii, beledxelei Byxesojuuzna Aradai Komisariaad bolgohonoor daşaramduulan oruulagdahan nemelte Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdana.

1935 onoi dekaabriiin 1-nei yder eregtei ba emegtei tyryy kombajnoornuudai zybleen deere nyxer Staalin iime zorilgo tabihan—oiriin saghaa, 3-4 zilhee, tariaa yiledberilgee 7-8 miliaard pyyd xyrter bolgoxo. Tus zorilgoo gyisedxexe talaaraa bide 1937 ondo bodotooronь bejelyylze oroobdi.

Yngeregşe zil, xydee azaxuin byxii halbarinuud, xaanta rosiiin xydee azaxuin dainai urdateexihee, xojor daxin ylyy produukca ygehen baina.

Gyrenei materiaalьna resyyrse urgaza baina, ede produuktnuudii xadagalxa texniis baaza myn jixedeze baina. Xydee azaxuin azalai byteesiin urgaxatai xamta, xydee azaxuin beledxelei udxa şanar jixedeze ba myn eneentei xamta beledxelei byxesojuuzna Arkomaadai xytelberi doro egeel xysen tygelder beledxelei aparaad baiguulxa jabadalda taaramzatai bolzo ygene.

Şinenyyd komisariaaduudai bii bolhonoor zoxilduulan, 77-de xi statьjaada iimenyyd nemeltenyydii oruulagdaxii duradxagdana: byxesojuuzna arkomaaduudta maşiina baiguulalgiin, uhan seregei floodoi ba beledxelei aradai komisariaaduudii nemexe.

SSSR-ei Konstituuciin 70-daxi zyilde „gyrenei baankiin pravleeniiin tyryylegşe“ geze ygenyyd nemegdexii duradxagdana.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai sostaavta gyrenei baankiin pravleeniiin tyryylegşii oruulxa tuxai duradxal oruulagdana.

Esestee, hyylei azaglalga. Dododiin xudaldaanai aradai Komisariaad gehen neriinь, xudaldaanai Aradai Komisariaad geze helgexe duradxal oruulagdana. Eneentei zoxilduulan Konstituuciin 78-daxi statьjaada „Dotoodiin xudaldaa“ gehen ygenyydii „xudaldaanai“ gehen ygeer helgexii duradxagdana. SSSR-ei Konstituuciin 83-daxi zyilde „beledxelei komiteedai itegemzete“ gehen ygii xajaza ba „dotoodiin xudaldaanai gehen ygenyydii „xudaldaanai“ gehen ygenyydeer helgexii duradxagadna.

Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdahan SSSR-ei Konstituuciin zarim negen statьjaanuudta oruulagdahan xubilaltanuud ba nemeltenyyd iime baina.

(Aplodismeentnuud).

SSSR-ei Arkomsoveedai tyryylegşe deputaa V.M. Moolotovoi yge

(Deputaaduud SSSR-ei Arkomsoveedai tyryylegşe nyx. Moolotovto, yrgelzelhen avaaca emxid xe ne. „Arkomsoveedai tyryylegşe nyx. Moolotovto—uraa!“ gehen abiaanuud garna. Nerjeme aplodismeentnuud, abiaanuud: „uraa!“).

Nyxedyyd, manai Konstituucada, manai yndehen zakoondo xabaadaxa xereg tulanь, bide mynee jixexen asuudal xelseze bainabdi. Tanai batalalgada tabigdahan Konstituuciin zarim negen zyilnyydte zarim negen xubilaltanuudii ba nemeltenyydii oruulxa tuxai Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai ba Aradai Komisaarnarai Soveedai togtoomzo, xadaa, ilangajaa emxidxel—administratiivno asuudalda xabaadana gebeş, xeden sojuuzna respyyblikenyyd dotorxi adminitratiivno xubaalgada xubilalta oruulna, myn oobşesojuuzna gyrenei aparaaduudta xabaadaxa ba Sojuuzai araduudai azabaidalai intereesyydte xabaadana.

Nyxer Goorkinai doklaadta ba respyyblikenyydei tyleelegşedei xelehen ygenyyd soonь administratiivno xubaalgada ba RSFSR, Ukraiina, Yzbekistaan, Kazaxstaan ba Beloryyside nelieed olon şinenyyd mozonuudii baiguulgada xabaatai asuudalnuud xysed xelegdehen baina. Bi bolbol oobşesojuuzna oorganuudai xydelmeritei xolbootoi ba şinenyyd oobşesojuuzna arkomaadii baiguulxa tuxai asuudalda togtozo xelexem.

1924 ondo Sojuuzai negedegeer Konstituucaar abtahan johoor, manaida 12 arkomaaduud baigaa. Tere gehenehee xoişo oronoimnai baidal nelieedgyi xubilaa, gyrenei xydelmeriiin dalaisa olon daxin jixedebe. Mynee Verxoovno Soveedai batalalgada tabigdaad baihan togtoomzii batalan abaad baixadaa, bide bolbol Aradai Komisaarnarai Soveedai sostaavta xorin taban arkomaaduudai, komiteeduudai ba sag yrgelziin komiisiin gosplaan ba soveed kontrooliin komiisii oruulhan xeden olon xytelberilegşedtei bolxobdi. Tereenhee gadana, Aradai Komisaarnarai Soveedai dergede oobşegyrenei yşee jyhen organizaacanuud baidag baina, tede AKS-to sexe medeltei baixa. Ede bygedeeree gansaş aradai azaxuin ba kylьt yyrne baiguulaltiin tuilai jixe urgaltada eeriingee xaruulalgii olgoo bişe gebeş, tereşelen gyrenei oborooniin seregei zorilgiin urgalta ba xezeedeş erigdexe emxidxelei foormiin johoor ede byxenyydeer zoxilduulagdahan gyrenei xytelberiiin difrecenciaacida jixexen xereglel olgono.

Manai azaxuin xedii tyrgeer urgaza baihanь ba ene talaar manai zorilgiin xedii yrgedeze baihanь dooro dursagdahan deereheeş xaragdana. Manai Konstituuca, Naimadugaar Soveeduudai Sjeezdeer batalagdahan saghaa xoişo zilhee nege bagaxan ylyy bolzo baina, sojuuzna respyyblikenyyd ba tereşelen oobşesojuuzna gyrenei aparaaduudta nelieed olon şinenyyd emxidxelei administratiivno xemzeenyydii şuxala yngergexe sagtaa tulaad bainabdi.

Ede zilnyydte manai indyystriiin jamar jixenyyd zam garhanь bygedede eli. Ene bolbol ilangajaa aradai azaxuin byxii halbarinuudai bygedeneinь urda jabaa xynde azyiledberide xabaadana. Enenei rezylьtaadaar xynde azyiledberiiin arkomaad bolbol, eneenhee maşiina baiguulalgii ilgaxahaa urda, tuilai olon toonoi tyrgeer urgaza baigaa indyystriiin halbarinuudtai xemzeegyi jixe organizaaca bolhon baigaa. Myneeş xadaa, xynde azyiledberihee maşiina baiguulalgii ilgan gargaad maşiina baiguulalgiin Aradai komisariaad baiguulaadşji baixada, xynde azyiledberi—tuilai jixe ba myn tiixedee nelieed olon janziin produukca ygedeg arkomaad, azyiledberiiin egeel tomoxon arkomaad bolno.

Tyrgen urgaza baigaa maşiina baiguulaltiin yşee saaşadaa urgaxadanь byxii aradai azaxuin halbarinuud duratai, myneenei ysloovide xadaa eneeniii gansal tusagaar Arkomaadaar zybeer emxidxeze bolxo gehentei zybşeel ygengyi baiza bolxogyi baina. Eneen tuxai- iimenyyd ciifernyyd xelene. Xerbee gansal, xojor tabanzilei torşo, negedegeer ba xojordugaar tabanzilnyyd—abaad yzee haa, gansal eneexen sag soo gy, ali 1928 onhoo, Soveed Sojuuzda maşiina baiguulalta xadaa 13,5 daxin urgahan baina. Xarin texniis rekonstruukciin erilte byri xolo xangagdaagyi, ene erilte xadaa xodol urgaza baina geze taanar medenet. Bidener xadaa xojor tomo maşiina baiguulaltiin tiipei Arkomaaduudtai bainabdi. Egee tyryyşeer, oborooniin Aradai komisariaad tuxai xelexeer baina,—ene myn tereenşelen, jixenxinь, maşiina baiguulaltiin komisariaad. Ene xadaa Konstituuca batalagdaxada, zilhee nege bagaxan urdatel bii bolgogdohon baigaa, tiigebeş ene bolbol xydelmerieer dyyren aşagdaatai. Ene xadaa Ulaan Aarmida ba floodto xeregtei maşiinanuudii oboruudovani xene, myn maşiina baiguulaltada xabaatai bagaxanş bişe produukca gargana. Teexnikede, maşiinada, staankanuudta erilte xizaargyi jixe, tiimehee maşiina baiguulaltiin tusagaar arkomaad bii bolgoxo xeregtei boloo geeşe hen xa. Oobşosojuuzna ba sojuuzna-respyybliken arkomaaduud, myn tereenşelen niutagai azyiledberiiin arkomaaduud bagaxanş bişe olon maşiinanuudii ba bişe oboruudovaninuudii gargana geze yşee hanuulhuub. Saaşadaa texniis rekonstruukcii jabuulxa huuri xadaa mynee nege xedii hariin urdatee bii bolgogdohon arkomaadtaaşji barigdana. Arkomaadşji bii bolgoxo tuxai togtoolii Verxoovno Soveed haişaaxa bize geze bide hananabdi. (Aplodismeentnuud).

Xojordoxi arkomaad, eneenei tuxai xelseen jabaza baihan, Verxoovno Soveedta batalxii tabigdahan,—beledxelgiin aradai komisariaad.

SSR Sojuuzai Arkomsoveedai dergedexi xydee azaxuin beledxelgiin komiteed mynee yjede—johotoi arkomaadna tiipei organizaaca geeşe. Respyyblikiin, xizaarai ba moziin oorganuud, myn tereenşelen rajoonuudai oorganuud eneende bii baina. Taanarai medexeer, xereg deere ene xadaa xexe xydelmerieer dutaxagyi oobşesojuuzna jixe arkomaad geeşe.

Beledxelgiin talaar zorilgonuudai urgalta xadaa manai xydee azaxuin urgaltatai ujasaldaatai. Negedegeer ba xojordugaar tabanzilnyydei yje soo todoor xelebel, hyylşiin jyhen zilde xydee azaxuin beledxelgiin urgaltada xabaatai faaktnuudii abza yzeje. Ene yje soo tariaanai beledxelge 2,5 daxin urgaa: saaxarna sviookliinş ba kartoovkiinş beledxelge 2 daxin jixe boloo: Xlopoogoi beledxelge gurba daxin urgaa.

Mynee, manai tariaanai urgasiin deeşee bolzo exileed baixada, kolxoozno baiguulaltiin eeriingee şine ediee asarza baixada, kolxoozuud ba sovxoozuudai xyl deeree garaad baixada xadaa xydee azaxuin ba tereenei toodo malazalai produukciin urgalta soo edener eerpigee johotooronь xaruulxa.

Kolxoozuud bolbol kolxoozniguudai şanga şadaltai azabaidalii bii bolgoxo aguu jixe zorilgii amzaltataigaar bejelyylze exilee. Şanga şadaltai kolxoozuud ba şanga şadaltai kolxoozniguud ene metiin faaktnuudai tyrgen urgalta manai niyden deere jabana. Iime kolxoozuud bolbol gyreneişji xeregseii ulam hainaar xangaza şadaxa baina.

Arad zoniii xangadag, manai azyiledberiii xangadag, gyrenei olon janziin şuxala xeregselnyydte xeregtei produuktanuudai beledxelge bolbol—yder byri urgaza, ulam byri şuxala bolzo baihan xereg baina. Manai Sojuuzai ugaa jixe teritore beledxelei xeregyydii xelge bolbol—sloozno, xereg baina. Ene xeregyylaar jixeşeg dutagdalnu naida yseen bişe. Byxinei intereesede ba xydexuin eeriinь intereesed xoozuud ba kolxoozni intereesede beledxelii xelgiin xeregyydii haizaruulxa şuxala. Ene gii johotoi gegşeer zahabixa, niutagaigaa ba Cenьna aparaadaa haizar beledxelei byxii xereg gyisedxelei tylee xan Arkomaad şuxala bolno ledxelei Arkomaadii biiь tuxai duradxal eneegee barilagdana.

Gyrenei baanka tuxai xemni.

Manai gyrenei baankii—ugaa jixe organizaaca ene talaar eneentei s organizaaca negeşji bi rende ygei jym. Gyrenka xadaa byxii respnyyd, xizaarnuud ba m daar ba byxii rajoo eehediingee alban gazatai baina. Ene xadaafinaansiin sisteemiin delgerengi ugaa jixe myn bolno. Aradai delgereltede ilangajaanai erjesii jabuulxada ba dereevnii azyiledbeediee xooliin ed tovargaxada, tereenei xydejixeşeg udxa şanartai Aradai azaxuin urgaxata, goorod ba dereevenşadai xeregselei tyrgexatai xamta, gyreneişkiin zorilgonuud myngalsana.

Ene talaar hyylei bolhon jyymii xedexenhaa xaraza şadaxa ba

Gyrenei baankiin, axuitai jabuuldag toossaxan abza yzee haa, dotoroi toosoogyigeer baankiin oborood, hyman ziinyydei torşo s gurbadaxin urgahan 1928-29 onuudta gyrenkiin, aradai azaxuitai dag ede toosoonuud mingan tyxerig bai 1936 ondo xojor trilarban taban miliaard zuun jire gurban naiman zuun najan mingan tyxerig bai

Gyrenei baankiin riiin maştaab iime jhan baina.

Gyrenei baanka gşan zanşalaaraa tusagşanargyi tusagaar finaansovii alban gşingieer finaansiin sooxi organizaacanuugeeşe toologdodog badeeree jaabaşji tiime

Nygeede, talahaa, Aradai Komisariaada xydelmeriiin maşt jixeer urgahan ba zilgaza yrgelzelheer b

Manai biydzeedii abza xaraxa boloohaa biydzeedii, respyyniutagai biydzeedylyylxede iime kartidaxa bolno. 1928-29 manai ene biydzeede miliaard tyxerig b geer yngerhen 193 uridşalan toolood yz negen miliaard tyxegexe, gy, ali ede jyhsoo arban gurbadaxbaina. (Aplodismeen

Manaida, gyrenei, likiin ba niutagaidyydei iime tyrgeebaigaagyi haanь baankiin bidenerei reldedeg kreediitneiime tyrgeer urgaa manai azaxuin, man ne baiguulalta iin teempeer urgaza ba hyylei zilnyydii oronoimnoi oboroogeer bexizeze şadaa

Gyrenei biydzeed baankiin finaansiin prostoi toonuud deşeg hain, gemgygemgyişeg avtorinuud deere Sove bolzo baigaa byxiteer xaluuna.

Nyxe dyyd, en zarim negen emx

(Yrgelzelelnь 3-

SSSR-ei Verxoovno Soveedai negedegeer Seesiiin tuxai xiliin saanaxi gazeetanuud bişene

Şveicaari

Veena, 15. (TASS). SSSR-ei Verxoovno Soveedai Seesiiin xydelmeriii Şveicaariin gazeetanuud todorxoigoor tolilozo baina. „Naciogaalь ceitung“ geze Bazeelьsk gazeeta bolbol „Soveed Sojuuzai araduudai jixe hain yder“ gehen garşag doro Seesiiin neegdelgiin tuxai ba xydelmeriiinь tuxai medeesene.

Şveicaarsk kompaartiiin oorgan „Freixeit“ geze gazeeta bolbol „Verxoovno Soveedai xydelmeri“ gehen garşag doro bişexenь xadaa: „Verxoovno Soveedta hungaxa hungalta şingi negen hanaltaigaar Verxoovno Soveedai xydelmeri jabuulagdaza baina. Soveed Sojuuzai zakonadaatelьstvo bolbol negel zorilgotoi baina: araduudai tylee xydelmerilxe, Verxoovno Soveedai negedegeer deputaad nyxer Staalin bolbol deputaad byriiin urda bodoto zişee bolzo ygene“.

Aangli

Loondon, 15. (TASS). „Deeli telegraaf ende morniiing poost“, „Deili geraald“ ba „Mançeester Gardiaan“ geze gazeetanuudai moskoovsk korespondeentnuud bolbol Sojuuzai Şoveedai ba Nacionaalьnostinuudai Soveedai Mandaadno Komiisanuudai doklaaduud tuxai medeesehen medeesel soogoo SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaaduudai zaluu sostaavii tusagaar temdeglehen baina. „Deili geraalьdiin“ korespondeentiin temdeglexenь xadaa: „Arban jyhet ei xydelmerişen Klaavdi Saaxarovaa bolbol delxei de erexi egeel zaluu parlaa mentiin egeel zaluu geşyyn bolno“.

Japoon

Tooxioo, 14. (TASS). Nyxer Ždaanov tyryylgeteigeer gadaadiin xeregyydii erxilexe komiisiin baiguulagdahaniii tusagaar temdeglen, Sojuuzai Soveedai xojordoxi zasedaaniiin tuxai medeesehen Domei Cysiim aagenstviin medeeselii byxii gazeetanuud bişene. „Asaaxi“ gazeeta bolbol SSSR-ei xelberişegyi eb nairamdalai poliitikiin tuxai nyxer Beeriiin xelehen ygii bişene.

Çexoclovaake

Praaga, 15. (TASS). Verxoovno Soveedai xydelmeriiin jabasa tuxai todorxoi medeeselii byxii praazesk gazeetanuud bolbol iimenyyd garşagtaigaar xeblene: „SSSR-ei Verxoovno Soveed zasedaalza baina“, „Verxoovno Soveedai xydelmeriiin programa“, „Soveed Sojuuz bolbol byxii xyn tyreltende eb nairamdalii graantirovalna, g. m. Verxoovno Soveedai deputaaduudai xelehen ygenyydei udxa medeeselnyyd soo xelegdene. Eneentei xamta gazeetanuud bolbol Soveed Sojuuzai Verxoovno oorganai Seesiiin neegdelgii amarşalhan, SSSR-ei eldeb gooroduudaar bolhon xydelmerişedei, kolxoozniguudai, inteligeencenyydei suglaanuud tuxai informaacii tolilono.

Fraanca

Pariiz, 15. (TASS). SSSR-ei Verxoovno Soveedai Seesiiin tuxai informaacii xeblelnyyd bolbol tolilozo yrgelzelheer baina. Nyxer Beeriiin xelehen ygiin todorxoi otçoodii „Jymaniite“ tolilohon baina.

Mandaadno Komiisiin doklaadai tuxai otçoodii „Eer Nyveelь“ ba „Jymaniite“ bişene. „Eer Nyveelь bolbol Sojuuzai Soveedai sostaavai xaxadahaanь jixenxinь dyşehee dooşo nahatai baihaniii ba nege deputaadainь miil 19 naha gyisehiinь“ temdeglen zaaza, Soveed Sojuuzai deede zakonodaatelьno oorganai sostaavai zaluuji temdeglene.

V. I. Leeninei yderte beledxel

Dnepropetroovsk, 12. (TASS). Dnepropetroovskiinxid, azalşan xyn tyreltenei geniaalьno voozdь—Vladiimir Ilьjiiç Leeninei nygşehenhee xoişo arban dyrben zilei oin yderte beledxel yrgeneer jabuulza baina. Dnepropetroovskiin revoliyyciin myzeide V. I. Leeninei azabaidalai ba revoliycioonno jabuulgiin tuxai tyxete dokymeentnuudai ba materiaalьnuudai fotokoopiiin viistavka emxidxeze baina. V. I. Leeninei aza jabadalai zamii xaruulhan xydoozestvenno—ofoormlioonno viistavkii Leeninei neremzete kylьtyyriin dvoreec emxidxeze baina.

Petroovskiin neremzete, Leeninei neremzete ba Komenteerniin neremzete ba busa zavooduudai ceexnyydeer agitaatornuud bolbol V. I. Leeninei azabaidal ba jabuulhan xydelmeriiin tuxai jarildaa xene, Vladiimir Ilьjiçiin zoxioolnuud ba nyxer Staalinai Leenin tuxai bişehen statьjaanuudai unşalga jabuulna.

Staalinsk tymer zamai politotdeel bolbol erxim propagandiistnuudai ba agitaatornuudai Mosvaada, V. I. Leeninei myzeide oşoxo ckskyyrs emxidxeze baina.

SSR SOJUUZAI VERXOOVNO SOVEEDAI NEGEDEGEER SEESI

SSSR-ei Arkomsoveedai tyryylegşe deputaad V. M. Moolotovoi yge

(Yrgelzelel)

dyydii xexe uşartai bolno. Gyrenei baankiin oboroodii baga bolgoxo bişe, xarin ulam urguulxa genebdi. Myn biydzeedşji baga bolgoxo bişe, xarin gyrenei ulam urgaza baigaa xeregselii finansiirovalza, arad zonoi urgaza baigaa eriltii byri erximeer xangaza şalgaggdamal zamaar uragşaa jabaxii xysenebdi.

Tiime bolxodo, finaansiin iime şuxala organizaaca bolxo gyrenei baankada jixeşeg eeriin medel ygexiin tuxai asuudal garna. Gyrenei baankii finaansiin Aradai Komisariaadhaa ilgaza, tereende şuxala eeriin medelii, tiime bolxodo fizojaadiinşji olgoxo, Sojuuz soo krediitne xeregii xytelberilelgiin tylee tereende ton jixe xariuusalgii daalgaxa xytelberilegşedenь, aradai komisaarnartai adaliaar Aradai Komisaarnarai Soveed soo şiidxexii duunai erxe ygezeGyrenei baankiisexe Arkomsoveedta medeltei bolgoxo şuxala bolhon baina. Verxoovno Soveed bolbol manai duradxalii zyb ba sag soogoo oruulagdahan duradxal geeşe geze haişaaxa beze geze ede bygede deerehee naidagdana. (**Aplodismeentnuud**).

Saaşaa, yşee daxin nege Arkomaadii, uhan- seregei floodoi aradai Komisariaadii bii bolgoxo tuxai. Ene xadaa ton şuxala, ton tulaza jirehen asuudal myn baina. Manaida mynee 4 uhan-seregei flooduud: Baltiiin, Xara dalain, Xoito dalain ba Tiixi okeaanai flooduud bii. Ene xadaa nege orondo baga bişe, ilangajaa manai dalain flooduud bolbol zarim negen okeaanuudtai sexe xabaadalsaxa baihandaa. Bidener xadaa, oroi hyylei zilnyydte le dalain floodoi baiguulaltii erxilhen bainabdi. Baltiinşji, Xara dalainşji, Xoito dalainşji ba Tiixi okeaanşji flooduud aguu jixe soveed derzaavada jamar baixab, tiimeer urgaza erxilhen baina. Tedener, mynee deeree şine, bagaşag jediniicnyydeer xyseteigeer dyyrgegdeze baina, tyrgeer barixii oroldozo baigaa xeden zavooduudiigaa bariza dyyrgejii!—Tiixede floodjoo tyrgeer ba dalain tomoşog jediniicnyydeer dyyrgeze exilxebdi. (Nerjime aplodismeentnuud).

Manai oronoi jixe baihii, jixe xolo gazarta uhan dalainuudaar xyrieelegdeheniii oilgoxo xeregtei ba ene uşar xadaa floodjoo şanga ba xysetei bailgaxii sag yrgelze manda hanuulna (Nerjime aplodismeentnuud) Kapitaliis derzaavanuud hyylei zilnyydei torşo soo uhan seregei baiguulaltii ugaa jixeer jabuulhanaaraa enenei tuxai hanuulna. Ilangajaa, imperaliis derzaavnuudai, uhanseregei baiguulaltiin xurdabşalal geeşii, jadaza jirexedee baaxanaarşji xizaaralxiin tuxai xelseze şadaxagyi baixadanь, bidener, ene faaktiin urda sedxel amar baiza şadaxagyi bainabdi. Zişeelxede, Japoon şingi agresiivna derzaava, dalain zebsegzelgii xizaaralxa jabadalda ali zergeerşji xabaadalsaxii mynee xyrter arsadag baina. Mynee xyrter ulasxoorondiin eldeb konfereencnuud bolhoor baitaranь—dalain zebsegzelgii xizaaralxa asuudal tuşaa 1936 ondo bolhon Loondonoi konfereenciijişji abaad yzejii— manai daalьno vostooçno xyrşe—Japoon xadaa—dalain zebsegzelgede jamarşiji xizaarlalga xeegyi baina. Ene faaktii oilgoxo johogyi aaldi? Ene uşarii, eehediingee xydelmeride ali bolxoor oilgolsoxo johotoibdi geze xelexe baixa bezete (Aplodismeentnuud).

Yşee nege ondoo faakt. 1936 onoi Loondonoi konfereencede formaalьnaar xabaadaaş haa, fişiis Itaali bolbol dalain zebseglelgii emxidxexe tuxai busad oronuudtai jamar—nege xelsee batalaxaa ali bolxiin biragyi motiivuudaar myn le arsahan baina. Mynee Itaali bolbol byxii Dundada dalai deere kontroolьgyigeer ezerxexiin tulada hanaarxana, ene xadaa Soveed Sojuuzai, jixe jixenyyd intereesyydii dairangyi arganьgyi baina. Bidener bolbol ene faaktii eeriingee togtoomzonuud soo xaraada abangyi baixa johotoi geeşeaaldi?(Aplodismeentnuud).

Fişiis Germaani bolbol dalain xelsee batalan xelsedeg, teed bidener bolbol ene gar tabilga jyn geeşeb geze xaraxa johotoibdi. (Enieeden, aplodismeentnuud).

Jynş haa, bidende xysetei uhan seregei flood xeregtei baina geze bygede xelene. (Aplodismeentnuud).

Bidener bolbol manai gyrenei koraabli bexi ba xysen tygelder baihai geze toolonobdi, teedş bidenei medeheer koraablimnai bexi ba ulam byri bexizeze baina. (**Nerjeme aplodismeentnuud**). Manai soveed baiguulalta xysen tygelder ba yşee byri xysetei baixii xysene, daisadta dabagdaşagyi baixaa xysene. **Nerjeme, udaan aplodismeentnuud**). Bidener bolbol xysetei Ulaan Aarmi bidende xeregtei, xysetei uhan seregei flood xeregtei geze eneenhee viivod xenebdi. (**Udaan aplodismeentnuud**) Xysen tygelder socialiis derzaavada, tereenei intereeste taaraxa, manai aguu jixe xeregte bolomoor, dalain ba okeaanai flood baixa johotoi. (**Udaan aplodismeentnuud**).

Ene floodii tereenei onihon teexniketeigeer, tereenei xysete artileeritaigaar, soveed floodto xysed taaraxa tereenei dalain aviaacataigaar emxidxexiin tulda (nerjeme aplodismeentnuud) ba kvalifikaacatai moriaaguudai ba dalain teexnigyydei olon tooto kaadranuudii soveed johoor xymyyzyylxiin tulada şine arkomaad xeregtei, uhan- seregei floodai arkomaad xeregtei (**Aplodismeentnuud**).

Bidener bolbol oboroniin arkomaadai xazuugaar uhan—seregei floodoi arkomaad xeregtei geze toolonobdi, jyyb gexede, manai Ulaan Aarmi urgaa, ende xadaa, tereeniii saaşadanь bexizyylxe talaar, tereeniii teexnikeer xujaglan zebseglexe talaar yder byxenei ugaa jixe xydelmeri xeregtei, Exe orondo bejee ygenxei ulaanarmeicanuudii ba komandiirnuudii bolьşeviig johoor xymyyzyylxe ton erxim xydelmeri xeregtei, jyyb gexede, ede xeregyydii xytelberilexe jabadal Ulaan Aarmida ugaa jixe zorilgii urdaa tabixa baina, uhan-seregei flood bolbol eertee tusxai ba gadana ton xursa anxaralii erine. (**Nerjeme udaan aplodismeentnuud**). Manai zorilgo—Soveed Sojuuzai xuurai zamai xilenyydei ba dalain erjenyydei oboroniin xeregii yşee deere yrgexe jabadal bolno. Manai moriaaguud bolbol eeriingee zorilgii xyndeteigeer dyyrgexe aabza geze, ba narkommor flood xadaa soveedai uhan—seregei xysete floodii baiguulxa talaar eseltegyi erid şangaar xydelmerilxe aabza geze naidanabdi. (**Udaan aplodismeentnuud**).

Eseste, nyxed deputaaduud, taanarai batalalgada oruulagdahan duradxalnuudai negen tuşaa—Konstituuciin 49- dxi statьjaada nemelte oruulaxa tuxai yşee xedexen ygenyydii xelexem. Uşar xeregiinь xadaa, xaana xeregtei bolnob, tere gazarta seregei baidal sonosxoxo tuxai asuudalii şiidxexe erxii Verxoovno Soveedai preziidiymde olgoxii zaahan zaabaritaigaar ene statьjaada nemeexe tuxai xereg bolno.

Imperialiis agreessornuudai zyghee xegdehen eldeb tyrelei provokaacanuudta dutuunuudai ygei baihanş haa, hyylei zilnyydte manai Soveed Sojuuzada gadaa teehee xenş dobtolcogyi baina, geze taanar medenet. Tiimehee zaagdahan xemzee jabuulganuud soo ba tusxaita togtoomzonuud sooşji ene şaltagaanai talaar xereglelnyyd baigaagyi. Tiigebeş bidener bolbol bolzo bolxo uşaralnuudai talaar jyy—xee urid xaraza bolxo bainabdi. Tiimehee, ene asuudalai talaar oruulagdaza baigaa duradxalnuud taanarta oilgosotoi ba xysed abtamaar baina geze bi hananab. (**Ebtei ejetei aplodismeentnuud**). Nyxedyyd, Konstituucada xubilalta oruulxatai xamta miniii togtozo xelexe johotoi asuudalnuud iime baina.

Manai ton hain soveed Konstituuca bii, tiimehee arad bolbol tereeniii Staalin Konstituuca geze nerelne. (**Nerjeme udaan taharşagyi aplodismeentnuud, bygede bodono, abiaanuud „Uraa“, „Nyxer Staalin mandatugai“**).

Jynş xadaa, azahuudal uragşaa jabaza baina. Manai oron yderhee yderte urgana, şine emxidxelei foormonuudii erine. Manai Konstituucada oruulagdahan, xubilaltanuud ba nemeltenyyd eneegeer le daşaramdan garhan baina. Ene ton şuxala. Ene bolbol manai soveed baiguulaltiin urgaza, bexizeze baihan jabadalda taaraxa baina.

Bidener bolbol manai garta, azalşanai garta baigaa, tere xeregyydei xysii ba udxaşanarii ede oyxen soo xaranabdi,—bidener bolbol Leenin—Staalinai xeregei aguu jixe udxaşanarii ba gaixamşag xyse şadalii eneen soo xaranabdi! (**Nerjeme udaan aplodismeentnuud, bygede bodono abiaanuud: „Uraa!“, „Nyxer Staalin mandatugai!“, „Nyxer Moolotov mandatugai!“**).

Deputaad N. A. Bulgaaninai yge

Nyxedyyd, bi bolbol Rosiiin Soveed Federatiiv Socialiis Respyyblikehee hungagdahan deputaaduudai negen bolzo, doklaadçigai xelehen asuudalai talaar—SSR Sojuuzai Konstituuciin 22 statьjaaji xubilgaxa turai xelexem.

Xeden olon bişed xubilaltanuudtai zergeşyylegdehen ede xubilaltanuud bolbol manai Respyyblikede tusgaar şuxala udxaşanartai baina. Manai respyyblike bolbol ugaa jixe teritoriaalьna xemzee deerehee, xyn zonoor olon deerehee, tusgaar aradai azaxuin xyseteigeer urgahan deerehee—respyyblikiin ypravleeniiin talaar byri orioosog baina.

Verxoovno Soveedai togtoomziin projeektiin negedexi pyynktnyyd soo iigeze xelegdene:

„Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai Verxoovno Soveedai togtooxonь:

Rosiiin Soveed Federatiiv SocialiisRespyyblikenyydei sos taavta bii bolgon baiguulhiinь batalaxa, xizaarnuud: Altain ba Krasnodaarsk ba mozonuud: Arxaangelьsk, Vologoodsk, Irkyytsk, Noobosibiirsk, Orloovsk, Riazaansk, Smoleensk, Taniboobsk, Tyylьsk ba Çitiinsk“.

Ede organizacioonno xubilaltanuud bolbol gyrenei, zasagai oorgonuudai zyghee ede mozonuudai xeregyydii, rajoonuud ba kolxoozuudai xeregyydei xytelberide ba ypravleenida jixexen todorxoi baixa jabadalii, tiime xadaa xyn zonoi mozodo xedeg tede eriltenyydii byri tyrgeer ba operatiivnoor byteexe jabadalii xangaxa baina.

Şine xizaarnuud ba mozonuudii bii bolgohon jabadal bolbol ede mozonuudai, ilangajaa mozonuudai ba xizaarnuudai ceentrnyydei, olontoonoi xyn zontoi gooroduudai, Oriool, Tamboov, Riazaan, Vologdaa, Çite, Barnayyl ba busad gooroduud mete iimenyyd mozonuudai ba xizaarnuudai ceentrnyydei azaxuin ba kylьtyyriin byri jixeer ba yşee byri tyrgeer urgaxa gehen udxatai baina gehende jamarş hezeg ygei.

Nyxedyyd, manai praviitelьstvo bolbol emxilgiin asuudalda ton jixe udxaşanarii olgodog ba olgoxoş baina. Eneende manai komuniis paarti bideniii hurgana, eneende nyxer Staalin bideniii hurgana. (**Nerjeme aplodismeentnuud**).

1930 ondo, manai oronoi manai xydee azaxuiji socialiis johoor şinedxeze baigaa yjede, tiixede nyxer Staalin bolbol manai zasagai rajoonno oorgonuudii bexizyylxe şuxala baihan tuxai bolьşeviig paartiiin XVI sjeezd deere zaahan baina. Tiixede, ookruguudii usadxaxa tuxai ba rajoonuudii bii bolgoxo tuxai xeereldeen bolzo baigaa. Egeel tiixede nyxer Staalin bolbol 1930 ondo bolhon bolьşeviig paartiiin XVI Sjeezd deere xelehen eeriingee doklaad soo iigeze xelee hen: „Bidener bolbol, xerbee rajoonloxo jabadalii jabuulaagyi haa, xydee azalii şinedxen baiguulxa ba kolxoozno xydeleeji xygzyylxe talaar ugaa jixe xydelmeriii yrgeze şadaxagyi baixa hemdi gehen jabadalda hezeg baixagyi baina“.

„Rajoonloxo jabadalai zorilgo xadaa,—nyxer Staalin xelee hen,—xydee azaxuin ybeşenteixen asuudalnuudiinь sag soonь şiidxexe, tereenei debzeltii, tereenei rekonstruukcii şiidxexe arga baidalii oloxiin tulada, partiijna soveed ba azaxuin—koperatiivna aparaadii rajoondo ba huurinda dytelyylxe jabadal bolno“.

Tiime xadanь, nyxedyyd, mynee bi asuudal hurahuub: xerbee mozonuud ba xizaarnuudii tyryyn baihaaranь orxioo haa, tedeniii xubaan bexizyyleegyi haa şine mozonuudii tusgaarlan gargaagyi haa, ede mozonuud ba xizaarnuud, edenei udaridaxii organizaacanuud bolbol, rajoonai, selьsoveedai, kolxoozoi ba huurinai nyxer Staalinai xelehen şingi, ybeşenteixen, asuudalnuudta xyrze şadaxa gy? Ygei, şadaxagyi.

Ende doklaadçig bolbol zarim mozonuud ba xizaarnuudai xarakteriistikii xaruulhan baina.Azoovo-Çernomooriiin xizaarii abaad yzeje. Xubaagdan taharaxiingaa urda tee ene xizaar bolbol 1212 selьsoveeduudta, 6 milioon xyn zontoi baigaa. Moskvaa mozo bolbol xubaagdan tahalagdaxiingaa urda tee 5 mingaad selьsoveeduudtai, 11 milioon ylyytei xyn zontoi baigaa. Moskvaa moziin biydzeed 2 miliaard 200 milioon tyxerig boldog baigaa. Miil gansaxan ene moziin biydzeed Baruun-Jevroopiin xeden gyrenyydei biydzeedyydhee jixe baihan baina.

Asuugdaxa baina: iime xizaarnuud ba mozonuudai udaridaxii organizaacanuud bolbol selьsoveeduudta, yderbyriiin, tere yjiin ba ybeşenteixen asuudalnuudta xyrze şadaxa baigaa geze bide xeleze şadaxa baigaa gybdi? Urdanь xadaa kaadranuudai ygei baihan jabadal mozonuudii tusgaarlan xubaaxa jabadalhaa bideniii haatuulan baridag baigaa, mynee xadaa, ene asuudal bideniii bariza şadaxagyi geze xen byride ton eli boloo, edeexen zilnyydei torşo soo xeden mingaad, milioon gaixamşag xynyyd—geroinuud, staxaanovtan, inzeneernyyd, erdemted, aradhaa garhan manai xynyyd, gyrenei oorgonuudii oroilon tolgoilozo baigaa ba Socialiis gyrenei johotol gyrenei azaljabuulagşa şingieer xeregii gaixamşagaar jabuulza baigaa xynyyd urgaa geze bide bygedeeree xaranabdi.

Soveeduudai Byxesojuuzna VIII Onso Sjeezd deere, ene sjeezdeer batalagdahan, manai tyyxete Staalin konstituucii bidenerei zybşen xelseze baixada, manai Staalin Konstituuciin onso eere zyilnyydii bygede negen xyn şingieer bidenei temdegleze baixada—eneen soo Soveed Sojuuzai xydelmerişen ba azalşa oloniitiin tuilan olohon zyilnyyd bişegdehen baina. Egeel mynee, nyxedyyd, xerbee duradxan oruulagdaad baigaa asuudalnuudii xaraad yzexede, SSSR-ei Staalin Konstituuciin zarim statьjaanuudta oruulxa xubilaltanuud ba nemeltenyyd tyryyşiin ondo baaxan şingi baigaaşahaa, ede xubilaltanuud bolbol bolьşeviiguudai geroilig paartiiin xytelberi doro, manai aguu jixe Staalinai xytelberi doro tuilagdahan, manai aguu jixe Exe oronoi saaşanxi ilaltanuudii, manai oronoi saaşanxi yşee byri jixe yseltii xaruulana. (Byxii zaalai nerjeme udaan aplodismeentnuud, abiaanuud: „Uraa!“ „Nyxer Staalin mandatugai!“)

Nyxedyyd, manai Konstituucada oruulxaar duradxagdahan bişed xubilaltanuud ba amzaltanuud egeel iime xaraaktertai baina. Şine arkomaadii bii bolgoxo ba tusgaarlan xubaaxa tuxai duradxalnuud iime xaraaktertei baina; edener bolbol Staalin tabanzilnyydei yjede manai soveed prabiitelьstviin xytelberi doro, manai bolьşeviig paartiiin xytelberi doro eregtei ba emegtei xydelmerişeer, azalşadaar, manai staxaanovtanaar oldohon, jixenyyd ilaltanuud tuxai, jixenyyd amzaltanuud tuxai gerşelene.

Esesee, manai Konstituuciin 49-dexi statьjaada oruulagdaxa nemeltenyyd ba xubilaltanuud tuxai. SSSR-ei Verxoovno Soveed xadaa Soveed Socialiis Respyyblikenyydei oboroniin gy, ali niitiin zuram ba gyrenei ajuulgyiji xangaxa intereeseer byxii Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuz soo gy, ali zarim niutag gazarnuudta seregei baidal sonosxoxo erxetei baiçiin tuxai pyynkteer Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Sojuuzai Konstituuciin 49-dxi statьjaaji nemexe tuxai duradxalnuud soo xelegdene.

Niitiin zuram ba gyrenei ajuulgyiji xangaxa tuxai xelxetejee xamta, bidener bolbol manai oron soo niitiin zuram ba gyrenei ajuulgyiji bidende xangadag, tede oorgonuudta bidener omogobdi geze mynee der medyylze şadaxa bainabdi, nyxedyyd. Bidener bolbol manai aldarta NKBD ba tereenei Staalin Arkoom nyxer Jezoovto omogobdi. (**Nerjeme udaan aplodismeentnuud**).

Bidener bolbol staalin johoor xymyyzyylegdehen ba Leenin—Staalinai xeregei tylee, aradai komisaar nyxer Jezoovai xytelberi doro bolьşeviig johoor temesedeg, iime aldarta organizaacatai baihandaa omogobdi. (**Nerjeme aplodismeentnuud**).

Zygeer bidener bolbol, daisad yşee halaagyi, manai socialiis Exe oroniii toirood kapitaliis xyrieelge yşee baihaar baina, edener baigaa sagtaa manai yiledberiiin oronuud poolinuud, faabriguud ba zavooduud teeşe eehediin ageentnuud, şpionnuud ba diversaantnuudii elьgeexe baina gehen nyxer Staalinai ygenyyd ba zaabarinuudii medenebdi, erximeer hanaza jabaxabdi.

Yrgelzeleze baigaa angiiin temeselei ysloovi soo repreesiiin xemzeenyyd, ba manai emxitei baixa jabadalii şangadxaxa jabadal şuxala baina.

Bideneer duradxan oruulagdahan ba manai saaşadaa uragşaa dabxixa jabadalii temdeglehen nemeltenyyd ba xubilaltanuud bolbol gansal Soveed Socialiis Respyyblikenyydei Verxoovno Soveedoor bajartai abtaxa bişe, myn edenyyd bolbol aguu jixe Soveed Sojuuzai byxii olomiiioon araduudaar bajartai abtaxa baina. (**Aplodismeentnuud**).

Xoriiinxidto yge ygtebe

Xoriiin leespromxoozdo xabaatai Hondintiin modobeledxelei uçaastag bolbol aixabtar jixe tahaldalda baina. 1937 onoi 4-dexi kvartaalaigaa plaaniii janvaariiin 1-nei medee geer miil 25 proc. dyyrgehen baina.

Iime gynzegii tahaldal jyyn deerehee garaab gexede, tus uçaastagai naçaalьnig Baaxryşevei jyyş xengyi huuza baidag haa garaa. Xydelmerişedei eriltii xysed xanganagyi, larioogtanь belen xubsahan, sai, tamxin, saaxar g. metiin xeregselnyyd baidaggyi,

Xydelmerişedei baira ton muugaar zahagdanxai baina. Xydelmerişedei dunda sanitaarna xydelmeri jabuulagdadaggyi baixa jym. Tus uçaastag deere hajaxan nege baani barigdahan bolboş, xynei bejee ugaaxa argagyi, şanar muutaigaar barigdahan baina.

Uçaastagai naçaalьnig Baaxryşev ba leespromkoozoi direegtor Boriiisov gegşed xydelmeriee xoohon ygeer hairxaad jabaxahaa ondoo jyyme xenegyi.

Ene gynzegei tahaldal ba dutuunuudaa şuud usadxaza oiriin sag soo xydelmeriee haizaruulxii Baaxryşev ba Boriiisov gegşedhee erigdene.

Dam. Zam.

SSSR dotor

Ulaan Aarmiiin 20 zilei oido beledxel

Xabaarovsk, 12. (TASS). OKDVA-iin bojeecuud ba komandiirnuud Ulaan Aarmiiin xorin zilei oiji yrgeneer delgerehen socialiis myriiseegeer ugtaza baina. Xeneeş mederxeer, Lagoodai ba Miçyyrintanai taanxiin ekipaaz xadaa Mixeejevtanai ekipaazii socialiis myriiseede urihan baina. Mixeejevten bolbol ene uriaalii abahan baina. Mixeejevtanai xariuu bolboi byxii çaastь soo yzegdeegyi debzelte bii bolgoo. Zaluu tankiistnuud jixe intyziaazemtaigaar huralsalaigaa xoinohoo oroo. Komaandvani xadaa zaluu tankiistnuudhaa zaçood abxii Ivaan Lagoodada daalgahan baina. Ene yzyylhen naidabariiinь nyxer Ivaan Lagooda xyndeteigeer xariuulaza baina llangajaa eeriingee dyy Dmiitride xedii xatuugaar xandadag baibaş, otliiçno segnel tabixa uşartai bolhon baina. Dmiitri Lagooda xadaa huralsalaigaa tyryyşiin harada poliitikon beledxeleer hain segnelte abhan ba fiziiçesk beledxeleer, teeknikeer ba ustaavuudaar otliiçno segnelte abhan baina. Vasiili Miçyyrin bolbol çaastь soogoo otliiçno fizkylьtyyrnig geze aldarşahan baixa. Ustaavuudii otliiçno yzeze, ognevoi beledxeleer zaçoodoo otliiçno ygehen baina. XTUA—iin neremzete socialiis myriiseede avangaardna yyrge komuniistnar ba komsomoolьcuud ezeleze baina.

Amuursk ulaan tugta flotiiliiin naçsostaavai exenernyyd bolbol naçsostaavai byxii exenernyydte, exenyydte ba egeşe dyynertenь xandahan bişeg soogoo, tedenerii myriiseede orolsozo, eregteinyydtejee ba axa dyynertejee xamta OKDVA-iin xyse şadalii bexizyyljii geze bişehen baina.

Respyyblike dotor

BURIAAD XELEN DEERE YSEGLEL ZOXIOOXO TUXAI KOONKYYRSE

BMASSR ei AKS bolbol buriaad hurguulinuudta huragşadai yzexe buriaad xelen deere yrgelziin yseglelii mynee xyrter bii bolzo şadaagyi baihaniii temdegleze, ene onoi janvaariiin 1-hee main 1 xyrter buriaad xelen deere erxim yseglel zoxioolgiin koonkyyrse yngergexii BMASSR-ei gegeerelei Arkomaadta daalgahan baina,

Erxim yseglel zoxioogşodii şagnaxiin tula iimenyyd şagnal togtoohon baina gebel, negedexi şagnaliin—5000 tyxerig xojordoxinь—3000 tyx, gurbada xinь 2000 tyxerig baixa baina.

SANITAARNO— PROFILAKTIIIS XEMZEE JABUULGII YNGERGEXE TUXAI

Manai respyyblikiin teritoori deere epidimi ybeşenei delgerxe jabadalii hergiilxiin zorilgoor sanitaarno baidalii haizaruulxiin tula byxii zurgaanuud, yiledberiiin oronuud, azaxuin, barilgiin, xudaldaanai organizaacanuud, tariaaşadai baişan, klyyb, stoloovo g.m. niitiin yiledberi ba zurgaanuudaar hara soo negenhee yseen bişe dezenfeekce xexii ujalgalxa ba myn tere şelen ailnuudai huuza baihan bairanuud, yboorno, ugaadha şoroi xajaxa nyxe g.m. gazarnuudaar ene xemzee jabuulganuudii yngergexii BMASSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed ujalgata togtool gargahan baina.

Xerbee ene xemzee jabuulgii yngergexe zuramii ebdehen yiledberiiin oronuud ba zurgaanuud administratiivno johoor xariuusalgada xabaaduulagdaxa baina.

MALAI TEŻEELEI TALAAR SELENGIIN AIMAGAI KOLXOOZUUDTA TUHALAMŻA

Selengiin aimagai zarim kolxoozuudai malai tezeeleer dutamag baihan deerehee 1938 onoi xydee azaxuin finansiin plaanda oruulan bogoni bolzoroor 50 mingan tyxerigei zeeli gyrenei baankahaa tabigdaxa bolbo.

DEREEVENDE POLIITIKON XYDELMERIII YRGEN DALAISATAIGAAR JABUULXA

Manai dereeveniiin azabaidalda hunguuliiin kampaani bolbol ballagdaşagyi myrii yleebe. Soveed tariaaşad xadaa xydelmerişen angitai, Leenin—Staalinai paartitai nigta, taharşagyi barisaagaa ton jixe xyseer mederbe. Hunguuliiin kampaani bolbol tariaaşadai şine sloinuudii poliitikon aktiivna jabuulganuudta xabaaduulza, talaantatai ba paartiiin xeregte xizaargyi şudarguu agitaatornuudii, propagandiistnuudii, emxidxegşedii aradai dundahaa debzyylxe xeregte tuhalhan baina. Staalin Konstituucada ba hunguuliiin zakoondo huralsaxa talaar xeden arbaad mingan kryzooguud, beseedenyyd, gazeetanuudai unşalga, olon xynyydei xabaadalsahan suglaanuud ba miitingnyyd bolbol—oloniitii bolbşeviig johoor xymyyzyylxe hain gegşiin hurguuli bolhon baina.

Hunguuliiin kampaani bolbol dereevenyydei paartiiin organizaacanuudaiş azabaidalda jixeşeg temdegii yleehen baina. Ene xadaa xydeede komuniistnuudii aktiivna bolgoo, tedeenii toiron baigaa xynyydii şineer xaraxii ujalgalza, edenerte şine şanar neexii tuhalaa. Hungaltiin boltor, olonşog partiijna organizaacanuud kolxooznigii, gansaxan le tere ba ene brigadiirnuud, zvenovooduud, traktoriistnuud gy, ali kombainioornuud geze xaraza jabadag baigaa haa, mynee ene baidal xubilaa.

Zişeelxede, Riazaansk moziin, BK (b) P-eiin Riibnovskiin rajkoomoi sekretaarь nyxer Basiuubin iigeze xeerene: „rajoon dotoroo ton olon xynyydii medexegyi gy, ali medexeş haa, gansa talahaanь medexe baigaabdi... Hunguuliiin kampaani xadaa, ede xynyydei bidenerte urda medegdexegyi şine şanarii neegee. Partiijna bişe kolxooznig Reloov gegşe—gaixamşagta hain emxidxegşe baiza, hunguuliiin uçaastagai xydelmeriii zişeete hainaar tabiaa; Griişin, Myzalioova, Nobiçkoova—zorimgoi ba şadamar agitaatornuud; zaluu komsomoolec Laazarev geeşe—hain gegşiin propagandiist baiba ..“

Paartiiin organizaacanuudai, eehediingee skorlyype soo xaagdaza huugaagyi, xarin partiijna bişenyydtei barisaagaa byxezyylxii oroldohon byxii gazarnuudta iime baigaa. Paartiiin organizaacanuud bultadaa şaxuu, partiijna bişe aktiivtai—otliiçno tuhalagşadtai negen xamta hungaltiin dyn deere urgaa. Tedenerei tuhalamzaar gaixamşag xeregii xeze bolxo. Kaadrnuud geeşe xyrtenegyi, xydelmerilegşedii şilen abxadaa jadaldanabdi g.m. zarim negen biraxagyi xytelberilegşedei xeereldeenь, iime baidal deerehee xarxada jixe xairalamaar bolno. Gargyi le xynyyd geeşe. Partiijna ba partiijna bişe, gaixamşagta talaantatai, zorimgoi ba iniciatiivatai xydelmerilegşed manaida ton olon bii. Gansaxan le, xaran olozo xymyyzyylxe, tedenerei urgan deeşelxe zamii seberlexe ba tedenerii hurgaxa xeregtei.

Niutaguudaar aktiivai şine kaadrnuudii debzyylelge exileed baina: Selьsoveedai tyryylegşe Maliişev gegşe Pystoşiinskiin rajoonai proletaarsk MTS-ei direektor bolgogdon debzyylegdee. Kolxoozoi tyryylegşe nyxer Jaakovlev negedegeer Opoşeesk MTS-ei direektor boloo. Zaapadna Kazaxstaanai mozodo aldarta kombainioor—oordento, SSSR-ei Verxoovno Soveedai deputaad Ivaan Logvineenko MTS-ei direektor bolgogdozo batalagdaba Kombainioor—oordente Fioodor Koleesov—mynee Orenbyyrgiin moziin Toock rajoonoi gyisedkoomoi tyryylegşe baina. Riazaansk moziin Riibnovsk rajoondo, hajaxan, Kiirovoi neremzete kolxoozoi tyryylegşeer xydelmerilze baihan nyxer Kolotiilin, rajoonai gazarai tahagii tolgoilzo baina. Myn le tere Riibnovskiin rajoondo partiijna bişe 40 garan xynyyd selьsoveeduud, rajoonai gazeeta g.m. debzyylegdebe.

Partiijna organizaacanuudai, hunguuliiin kampaaniiin dyngyydhee byxii viivodnyydii xee haanь, manai aktiiva geeşe ydereer bişe, xarin çaasaar urgaxa baina. Niitiin xydelmeriii jaaxadaaş hularuulza. bolxogyi, xarin şangad axa xeregtei. Hunguuliiin hyyleer agitacioono—niitiin xydelmeriii hularuulza, agitaatornuudii aldaza, huurindaa erjeldeze baihan partiijua organizaacanuud jixe alduu xee geeşe.

Azalşadai dunda oloniitiin poliitikon agitaacii ba propagaandii jabuulxa xereg—kampaani bişe, xarin, bolьşeviig organizaaca byriiin, sag yrgelziin, ujalgatai, socialiizmiin amzaltanuudta şuxala xeregtei, yder byriiin amidii xydelmeri myn boino.

„Arban ailnuudta“ eehediingee agitaatornuudii bailgahan (iime xydelmeri jixel hain baigaa), ere ba exener kolxooznigguudtai sag yrgelziin xeerel dee xeze baidag, poliityder, gazeetiin unşalgii yngergedeg gexe gy, gansa ygeer xelexe boloo haa, kolxoozoi oloniitiin dunda orozo, tedenerii xoinohoo daxuulan jabaa, partiijna organizaacanuud bolbol zyu şugamii barihan baina.

Poliitikon xydelmeriiin xaraa udxa xadaa, mynee paartiiin şuxala, gol zorilgo geze todorxoilogdono. Zişeelxede, mynee yjede dereevende, xabarai tarilgada erxim hainaar beledxexiin tylee kolxoozuud ba sovxoozuudai myriiseeji jabuulxahaa bişe, şuxala zorilgo ygei baina. Paartiiin Centraalьna Komiteed ba praviitelьstviin, xabarai tarilgada beledxexe tuxai haja gargahan togtool soo byxii soveedai ba partiijna organizaacanuudii iigeze ujalgalhanь demii bişe:

„Xabarai tarilgada erximeer beledxexiin tylee kolxoozuud ba sovxoozuudai xoorondo yder byriiin johotoi hain xytelberilgetei myriiseeji yrgeneer emxidxexe“. Partiijna organizaacanuudtai amidii barisaa baiguulxa xeregte imagta anxaralaa tabixa, manai byxii xydelmerilegşed xadaa, byxii xyse ba anxaralaa tarilgiin urdateexi beledxelde ygexe. Kolxooznig byride ene myriiseenei udxa şanar ba zorilgii xeleze ygeed baixadaa, tarilgada xorolozo, haad tataza baigşadai urdahaa oloniitiin zebyyrxelii urguulza şadaxadaa, tyryy kolxoozuud ba staxaanovtanai zişee deere kolxoozniguudai, tarilgadaa haisa beledxelgede intereestei baihiinь xaruulxadaa, partiijna orgaizaacanuud bolbol socialiis myriiseeji tolgoilon udaridaza şadaxa baina. Kolxoozoi aktiiv, staxaanovtan bolbol ton jixe yyrge ezelxe baina. Partiijna organizaaca bolbol ene aktiivii emxidxen zagsaaxa ba tereeniii ynder deede urgasiin tylee temesegşedei tyryy otriaad bolgoxo ujalgatai.

Partiijna organizaacanuudai zorilgo gansaxan le agitaaciin xydelmerieer xizaarlagdaxa bişe. Myriiseeji emxidxexe xereg bolbol gansaxanşji terenei udxa şanarii oilguulxaar dyyrxe bişe, myn terenei amzaltii xangaxa johotoi baina. Eneenei tulada azalaigaa byxii detaaliii oilgoxo xeregtei, yrehe xaalga ba seberlelgii jyn haa tuulnab geze, goriuuça beledxelge ba niutagdaxi ydobreeni sugluulaxa xeregte jyn haad xeneb geze, azalai plaan zokooxo xydelmeri jamar baidaltai bainab g.m. medexe xeregtei. Iime bolxodo egeel „bişiixan zyilde“ tulatar, xydee azaxuigaar oroldozo, ene azaxuiji medexe ba terenei tylee xariuusaxa bologdono.

Nyxer Staalin xadaa, poliitiko ba azaxui xojor, xoorondoo taharşagyi jym geze aza baidal deerşji, praaktika deereşji hurgadag baina. „Edener sugtaa baidag ba sugtaa jabadag. Manai praktiis xydelmeride azaxuiji poliitikohoo tahalza, poliitikon xydelmeriii bagadxahan xyseeree azaxuin xydelmeriii şangadxaxa gy, ali nygee teeşenь, azaxuin xydelmeriii bagad ahan xyseeree poliitikan xydelmeriii şangadxaxa gy geze, hanahan xyn-zaa bol nuxardalgada orşoxo baina“.

Partiijna xytelberilegşe xadaa poliitikon xytelberilelgii azaxuinxitai zybeer taaralduulxa johotoi.

Azaxuin oorganuudii bolьşeviigşelen xytelberilxe meetodii dyyren şudalxa, ede oorganuudta sag yrgelze tuhalxa, edeniii şalgagdamal xydelmerişedeer bexizyylxe, tedeniii helgexegyi ba tedende ezen bişeer xandaxagyi şuxala baina.

Paartiiin Centraalьna Komiteed ba praviitelьstvo xadaa, oyxii maşiina-traaktornuudai staancanuudii ba masterskoinuudii, myn tereenşelen rajoonoi gazarai tahaguudii şalgagdamal xytelberilxii xydelmerilegşedeer komplektovaalxa xeregte gol anxaralaa tabihan baina. Ene zorilgii gyisedxelge bolbol partiijna organizaacanuudii nelieed şalgalga, tedenerei, şine ysloovido xytelberilze şadaxa şadabariii şalgalga bolxo.

Manai xydee azaxuin oorganuud bolbol, kolxoozno tariaaşanda ylesxelen ba pomeeşçiguudai jarmooji beledxeze baihan. aradai buzar daisad troocko-buxaarintanai şpioonuudhaa xysed seberlegdeze baina. Gebeş, daisadai yzyyr uzuurnuud yşeel bii jym, yşeel amidii, bidener xadaa, negeş minuuta soo heremzejee hularuulxa johogyibdi, poliitikon ohol nazagai baidalii zaaxanşji garguulza şadaxagyibdi. Bolьşeviizmii şudalxa, poliitikon xiorxo xursa niyden, daisadii eliryylxe ba butasoxixo şadabari—egeel edenyyd, byxii manai xydelmerilegşedte, partiijna ba partiijna bişenyydte şuxala baina.

(„Praavdiin“ tyryy bişeg. Telegraafaar abtaba).

Poliitikon agitaaciin aimaguudta jamaraar jabuulagdaza baihan tuxai BK(b) Paartiiin B.M. Mozkoomoi biuroogai zasedaaniiin togtool

BK (b) Paartiiin mozkoomoi temdegleenь, Paartiiin aimaguudai komiteeduud bolbol Verxoovno Soveedai hungaltiin hyyleer, agitacioonno-oloniiiin xydelmeriii azalşadai dunda jabuulxaa bolьşohon baina; hungaltiin yjede urgaza garhan zuugaad ba mingaad, partiijna ba partiijna bişe agitaatornuudii bexidxexe, tedenei xydelmeriii udaridaxa ba tedenei dunda xydelmerilexe g. m. xydelmerinyyd xegdenegyi; 10 ba 20 gereer tahalza, ailnuudaar jabaza agitacioonno—xydelmeri jabuulhan, agitaatornuudai oopoduud oroidoos xergelegdenegyi. Iimenyyd baidalhaa yndeheleze, agitacioonno—oloniitiin xydelmeri bolbol xydee niutaguudta ba kolxoozuudta jabuulagdaxanь nuladahan baina.

BK(b) Paartiiin mozkoom bolbol agitacioonno xydelmeriii huladxahan jabadal bolbol paartiiin aimagai komiteeduudai zyghee xegdehen jixexen poliitikon alduu geze toolono.

B. M. CGK ba BK(b) Paartiiin Mozkoomoi agitaaca propagaandiin ba xeblelei tahagaar, hungaltiin kampaaniiin yjede jabuulagdahan agitacioonno oloniitiin xydelmeriiin dyn gargaxiin tylee tatagdahan zybleen deere Ulaan-Ydiin Tarbagatain, Zagarain, Kabaanskiin ba Selengiin aimaguudai erxim agitaatornuudai xelehen duradxalnuud deerehee yndeheleze, BK (b) Paartiiin mozkoomoi biroogoi togtooxonь:

1. 10 xonogoi torşo soo, hunguuliiin kampaaniiin yjede urgaza garhan, xydelmeriihen byxii partiijna ba partiijna bişe agitaatornuudii, hunguuliiin uçaastkiin komiisnuudai geşyyd, sekretaarьnuud bolon tyryylegşedei medeeji abza, ba şalgaza, poliitikon ba şadabariiin talaar eriltenyydte xariuusagyi xynyydii syleelze, bişediinь Aikoom deere batalaxii Aikoomoi sekretaarьnuudii ujalgalxa.

2 Byxii agitaatornuudii, MTS iin, somsoveedai, zarim tomo kolxoozuudai dergede, agitkolektiivuud bolgon xamtalxii Aikoomuudai sekretaarьnuudii ujalgalxa. Agitkolektiivuudai xydelmeriii partiijna exin organizaacanuudai partoorgnuud ba portkoomoi sekritaarьnuud sexe udaridaxa johotoi, partiijna exin organizaacagyi gazarta, aimagai partiijna ba soveedai aktiivhaa Aikoomoor tomilogdohon komuniistnar udaridaxa johotoi.

3. Agitkolektiivuudta agitaatornuudai seminaar eelzeete poliitikon asuudal byxeneer jabuulaxatajaa xamta, tere Seminaar deere agitaatornuudai, agitkolektiivuudai ba partiijna organizaacanuudai dutuu dundiiji şyymzelxe, agitacioonno xydelmeriiin dyrşelnyydii andaldaxa g. m. xeregseexe.

4. 5 xonogoi torşo soo agitkolektiivuudta seminaar jabuulxa udaridagşadii şalgagdamal, poliitikon talaar beledxeltei ba togtuuritai komuniistnarhaa personaalьno tomilon oloxiiji aikoomuudai sekretaarьnuudii ujalgalxa.

Aikoomoi 1-dexi sekretaarai udaridalga doro 5 xonogoi seminaarii udaridagşadai syleelegdehen kyyrsenyydii tusxai prograamaar sag yrgelze aimagai ceentr deere xeze baixa

5. Agitaatornuudai ba agitkolektiivuudai xydelmeride tuhalxiin ba zaabari yxiin tula Aikoomuudai sekretaarьnuud bolbol 4-7 xyneer byridehen şanga jadroo seminaarai udaridagşadhaa, aikoomai dergede baiguulaxa johotoi.

6 Oiriin sag soo agitacioonno kolegtiivuudta 3 yderei kyyrse neeze, ene kyyrsede byxii agitaatornuudii azalhaanь syleelen xanduulxa. Tus kyyrse deere, dooro zaaglahan gol asuudalnuudii xelsexe:

1. Aguu jixe Leeninei zaxiaagai ilahan tuxai, 14 zil soo Leeningyigeer, Leeninei zamaar, araduudai voozdь nyx. Staalinai udaridalga dooro jabahan tuxai.

2) 3 dugaar 5 zilei tyryyşiin zilei xabarai tarilgada beledxelii bolьşeviigşelen jabuulxiin zorilgo tuxai.

3) SSSR—socialiizmai ilahan oron—Verxoovno Soveedai hungaltada komuniistnar ba partiijna bişenyydei bloogoi gai xamşag ilaltiin tuxai,

4) Diversioonno xydelmeriee gadaada gyrenyydei razveedkiin oorgonuud jamar arga ba meetedeer jabuuldagai ba tedeenei troocko-buxaarintanai, byrzyaazno- nacionaliistnuudai ageentanuudai tuxai. Myn aradai daisaduudtai soveed razveedkiin temesexe yyrge tuxai

5). Bide şazanai ylegdeltei jyynde temesenebiibdi.

6). Ulas xoorondiin baidal tuxai.

7). Byxii kolxoozuudaar, yiledberiiin oronuudaar, alban gazarnuudaar janvaariiin 20 do poliit yder dooro zaagdahan teemeer xexii paartiiin aimagai komiteedii ujalgalxa: „Aguu jixe Leeninei zaxiaagai ilahan tuxai. 14 zil soo Leeningyigeer Leeninei zamaar araduudai voozdь nyxer Staalinai udaridalga dooro jabahan tuxai“.

8. Agitaatornuudai ba agitkolektiivuudai xydelmeriii sag yrgelze xaraza ba şalgaza, tedeenei xydelmeriiin jamar jabaza baihanai tuxai iledxelii duulza baixii paartiiin aimaguudai komiteedii ujalgalxa.

9. Agitaator byriiin oopod ba beledxelii xaraadaa abşa, arba xori guşan ailnuudta agitaatornuudii tabixa geeşe, xydee niutaguudta jabuulagdadag agitacioonno xydelmeriiin xysed bejee xaruulxa foormahen tuladanь, eneeniii xoişodonь byxezyylxii partiijna organizaacanuudta duradxaxa Kolxoozniguudtai individyaalьno beseede xexehee gadana sa yrgelze arban ailnuudii gryype bolgon xamtalza, beseedexii agitaatornuudta rekomendovaalxatai xamta brigadanuudaar, zvenoonuudaar agitacioonno xydelmeriii ulam ysetei bolgoxo ba brigaada zvenoonuud byxende agitaatornuudii byxezyylxe.

10. Oloniitiin agitaacii jabuulxa foormo baihan tuladanь, klyybyydeer, socialiis kylьtyyriin baişanguudai suglaan ba miitingnyydii şuxala poliitikon soviitinuudai ujasalduulan jabuulxii partiijna organizaasanuudii ujalgalxa.

11. Byxii socialiis kylьtyyriin baişanguudii unşalgii gernyydii, kolxoozoi klyybyydii ba ulaan bulanguudii eegeheer zanabarilza, kylьtyyne ba seber haixan yzemeeee bolgoxii partiijna, soveedai bişeş organizaacanuudii ujalgalxa.

12. Agitaatornuudai segnada ton nariaar xandaza, segnaalainь yndeheer tyrgexemzee abxa ba abhan xezeegee arad zondoo medyylxyrgeze baixii paartiiin aimagai komiteeduudai sekretaarnuudii ba aimaguudai gylexexe komiteedai tyryylegşnyydii ujalgalxa.

13. Agitaatornuudtai ba xdee bişegşedtei barisaagaa bri bexizvylze, tedeentei politikon agitacioonno xydelmerihaizaruulxiin tuxai asuudal soveşaani xexe ba paartiiin magnudai komiteeduudai, partiiin exin organizaacanuud agitkolektiivuudai, agitaatnuudai xydelmeriii eehediigee şalgalta dooro abza, denei muu xydelmeriii, konservatiizm ba xydelşegyi badaliinь bolьşeviigşelen syyzelxetei xamta hain xydelmriiinь zişeenyydii xaruulza bxii moziin ba aimaguudai gzeetanuudai redaaktornuud ujalgalxa.

14. Agitaatornuudai dungazeeta ba „Spyytnik agitator“, „Spyytnik dereveenskomuniist“, „Blok-noot agitatora“ ba bişeş gazeeta zurnuudii zaxiuulxiin xydelmeri jabuulxa.

15. BK(b) Paartiiin mozkoomoi propagaanda, agitaaca ba xebleliin tahag bolbol byagitkolegtiivuudii şuxala xalanuud literatuuraar xangbaixiin xemzee abxa.

16. 1938 onoi Janvaarь Fevraalь haranuudai torşo ene togtoomziin xer zerge dyze baihanai tuxai dooro zadahan paartiiin aimaguudai komiteeduudai doklaad duuxa: Muxar-Şiberei Xori Bauntiin ba Tynxenei.

17. Ene togtoomziin xergeer dyyrgegdeze baihii gaza baixiiji BK(b) Paartii mozkoomoi byxii tahaguudai ujalgalxa.

BK(b) Paartiiin Mozkoomoi sekretaarь Matioonov.

SYYD

1938 onoi janvaariiin 7-oi yder Ulaan-Ydiin 3 dugaar uçaastogai aradai syyd bolbol Griiif Moisei Grigoorьjeviçiin gemte xeregii yzebe. Griiif Moisei Grigoorьjeviç bolbol Burmontoorgiin № 9 magaziinai erxilegşe baixa zuuraa 18674 tyx. 80 myn. yrilte xehen baina. Tiigeed, Griiif bolbol magaziinaigaa xydelmeriii jixe hulaar tabiza, jamarş yçood toosoo xeegyi baixahaa gadana, sag yrgelze arxi uudag ba eeriingee gerte eldeb hain edlelnyydii magaziinhaa abaaşaza darxahaa gadana, sberkaasada eeriingee hamganai nere deere xeden mingan tyxerig mynge xadagalhan baina geze syydeer eliryylegdehen baina.

Iime deerehee syyd bolbol Griiif Moisei Grigoorijeviçiin yrilte xeheneinь tylee 1932 onoi aavgustiin 7-oi xuuliii yndeheer 10 zilei bolzoroor syleegiinь xahaxa ba xabaatai zeeriiinь konfiskaacalxa geze syydlebe. Tereenhee gadana, ene bolzorto xemzeegee dyyrgeheneinь hyylde, 3 zilei bolzoroor hunguuliiinь erxii xahaxa gebe.

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV

Buriaad-Mongol Zoovetinstityydei dergedexi yderei rabfaag bolbol *ene onoi janvaariiin 15 haa fevraaliin 10 xyrter rabfaagai III kyyrsede stydeentnyydei abalgaa jabuulxanь. Abtaxa niuurnuud: a) rabfaag, teexnikym, 9 zilei hurguuli dyyrgehen ba deede hurguulida oroxin tula beledxelde baihan b) dunda hurguuliiin 10-xi klaasai kyyrsii dyyren dyyrgeegyişyyd, myn eneenşelen rabfaagai ba teexnikymei hyylei kyyrsede huragşad abtana.*

Ene dursagdahan rabfaagai kyyrsede oroxo hanamzatan medyylge barixadaa) iimenyyd dokymeentnuudii xabsaruulxa:

1. Erdemei tuxai dokymeent (poodlinig)
2. Avtobiograafi.
3. Bejiin elyyrei tuxai spraavka.
4. Tyrelxideingee zeeri şadalai tuxai spraavka.

Abtahan byxii stydeentnyyd dunda zergeer 90 tyxerigei stipeendieer xangagdaxa. Medyylgee dokymeentnuudtaigaa iime aadresaar elьgeexe:

Г. Улан-Удэ. Центрсоюзная, 13, рабфак при Зооветинституте.

Direekce.

Modo zeelgiin plaanai gyisedxelei jabasa tuxai Burmongolleestreestiin medee

1938 ONOI JANVAARIIIN 14.

Leespromxoozuud	Leespromxoozuudai direektornuudai	Plaaniinь (kybomeeter abtaba)	dyyrgeltenь (kybomeeter abtaba)	dyyrgeltenь proceentoor.
1. Çuluutain	Breedis	4000	2950	73,8
2. Eriiiskiin	Vojovoodov	850	275	32,2
3. Xiaagtiin	Myngaalov	580	220	37,9
4. Xandagain	Kyyprin	625	210	33,6
5. Taalьciin	Lotoocki	2200	1255	57,0
6. Baruun-Tarbagatain	Kovalieenko	medee abtaagyi		
7. Xoriiin	Boriiisov	5850	2900	49,6
8. Baigalai	Şelkoovnikov	1130	558	49,6
9. Xandagaitiin	Teseelьko	2100	747	35,6
10. Kabaanskiin.	Deineelko	1540	761	49,4
Xamta		18875	9875	52,3

Burmongolleestreestii erxilegşe—Filimoonov.

Plaanovo-ekonomiis seektorai naçaalьnig—Goolybev.

KINOO TEAATRNUUDTA

Kinoo „Erdem“	*Kinoo „Progress“*
Naranai şuluun	„Leenin Oktiaabrьda“

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор—3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел — 5-07.

BMASSR-ei Azyiledberiiin Arkomaadai tipograafi

Yroigiavin 31